

Sedat Ergin

AYM'nin Wikipedia kararından, Sözcü'nün mahkûmiyetine...

28 Aralık 2019

Dün güne başladığımda Anayasa Mahkemesi'nin 'Wikipedia' yasağı hakkında önceki gün verdiği 'ihlal' kararını değerlendiren bir yazı kaleme almaya hazırlanıyordum ki, cep telefonuma düşen bir haberden İstanbul'daki bir mahkemenin 'Sözcü' gazetesinin yönetici ve yazarlarını mahkûm ettiğini öğrendim. Ben de bunun üzerine her iki kararı birlikte değerlendiren, birbirine taban tabana zıt bu iki yönelişin birlikte ne anlama geldiğine odaklanan bir yazı yazmaya karar verdim.

Birincisiyle başlayalım. Anayasa Mahkemesi, önceki gün aldığı kararla, dünyanın bugün en önemli dijital bilgi kaynaklarından biri olarak kabul edilen Wikipedia'ya 2017 yılında getirilen erişim yasağının Anayasa'nın 26'ncı maddesinde güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğünü ihlal ettiği kanaatine varmıştır.

Söz konusu yasağın, Başbakanlık tarafından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na (BTK) yapılan bir

şikayetin sonucu olarak ortaya çıkmıştı. BTK, bu başvuru üzerine önce iletişim yoluyla işlenen suçları düzenleyen 5651 sayılı kanunun 8/A maddesi uyarınca idari tedbirle erişimin engellenmesi kararı almış, ardından Ankara Birinci Sulh Ceza Hâkimliği de bu kararı onamıştı.

Yasaklamanın gerekçesi, Wikipedia'da İngilizce yayımlanan 'Suriye İç Savaşı'nda Yabancı Müdahalesi' ve 'Devlet Destekli Terörizm' maddelerinin altında Türkiye hakkında yer alan bazı ifadelerle ilgiliydi. Bu ifadelerde Türkiye'nin Suriye'de terör bağlantılı gruplara destek verdiği yolunda iddialar da yer almıştı.

BİRGÜN GAZETESİ İÇTİHADININ DEVAMI

AYM, söz konusu yasaklama üzerine biri Wikipedia'nın sahibi Wikimedia Vakfı tarafından, diğeri ise Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Prof. **Yaman Akdeniz** ile insan hakları hukukçusu Dr. **Kerem Altıparmak**'ın ortak yaptıkları iki ayrı başvuruyu genel kurul düzeyinde ele almış ve 10 'kabul', 6 'karşı' oyla ifade özgürlüğünün ihlal edildiği yönünde karar vermiştir.

Gerekçeli karar henüz yazılmadığı için AYM'nin hangi hukuki tezlere dayandığı açıklık kazanmış değildir. Ancak Wikipedia kararının büyük ölçüde AYM'nin bu yıl Mayıs ayında getirdiği Birgün gazetesi içtihadının devamı niteliğinde olduğunu tahmin edebiliriz.

Bu dosyada Anayasa'nın hem ifade özgürlüğü, hem de basın özgürlüğü maddelerinden verilen ihlaller, 2015 yılında Şırnak'ta öldürülen bir PKK'lı teröristin cesedinin polis arabasına bağlanarak caddede sürüklenmesi hadisesiyle ilgili olarak Birgün gazetesinin web sitesinde yayımlanan bir habere getirilen erişim yasağını konu alıyordu. AYM, kararında kısıtlamanın ifade ve basın özgürlüğü önünde orantısız bir müdahale yarattığına kanaat getirmişti.

AVRUPA YÖRÜNGESİNE DOĞRU

AYM'nin son kararı, aslında 2019 yılı içinde birbiri ardına getirdiği özgürlükçü içtihatların bir uzantısını oluşturuyor. Bunlar arasında 2016 yılında 'Beyaz Show'a telefonla bağlanıp çatışmalarda çocuk ölümlerinden söz eden öğretmen **Ayşe Çelik** ve yine 2016'da açıklanan 'Barış Akademisyenleri' bildirisini dosyalarında terör propagandası iddiasıyla mahkemelerce verilen mahkûmiyetler hakkında AYM'den çıkan 'ihlal' kararlarını sayabiliriz.

Kuşkusuz bu çizgiden ayrılan kararlar da olmuştur; mahkemenin oyçokluğuyla (10'a 5) ihlal görmediği **Osman Kavala** kararı gibi... Ancak başkan ve iki vekilinin de muhalefet şerhi yazdığı **Kavala** kararı, AİHM'nin bu ay ihlale hükmetmesiyle geçersiz hale gelmiştir.

Yine de AYM'nin büyük ölçüde AİHM içtihatlarıyla uyumlu bir doğrultuda şekillenen kararlarıyla Türkiye'yi ifade özgürlüğü alanında Avrupa hukuk standartlarıyla uyumlu bir yörüngeye doğru çektiğini belirtmeliyiz. AYM kararları, bu yönüyle Türkiye'de yargı ile ilgili tartışmaların bitmediği 2019 yılında hukuk alanında umut verici, cesaretlendirici bir çekim alanı yaratmıştır.

Keza bir başka düzlemde, Yargıtay'dan yine ifade özgürlüğüyle ilgili çıkan bir dizi karar da bu yönelişi destekleyen bir doğrultuda gitmiştir. Yargıtay 16'ncı Ceza Dairesi'nin geçen Eylül ayında 'Cumhuriyet' gazetesi dosyasında verdiği mahkûmiyeti bozma kararını bu çizginin kayda değer bir örneği olarak öosterebiliriz.

YARGIDA İKİ AYRI BAKIŞ

Gelgelim, özellikle ifade özgürlüğü söz konusu olduğunda birinci derece mahkemelerden çıkan birçok kararın bambaşka bir yönde gittiğini vurgulamak gerekiyor. Dün İstanbul'da 37. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 'Sözcü' gazetesi yöneticileri ve yazarları hakkında verdiği mahkûmiyet kararları herhalde karşı yöndeki bu çizginin uç noktalarından biridir.

FETÖ'ye karşı yayınlarıyla tanınan bir gazetenin yöneticilerinin FETÖ'ye yardımcı oldukları iddiasıyla mahkûm edilmesi, öncelikle yargının toplum gözündeki inandırıcılığı açısından da ciddi bir mesele yaratacaktır. **Emin Çölaşan** ile **Necati Doğru** gibi laik dünya görüşleriyle temayüz etmiş köşe yazarlarının FETÖ'ye yardımcı oldukları iddiasıyla mahkûm edilebildiği bir ortamda vatandaşların hukuk güvenliğinden endişe etmemeleri mümkün değildir.

Bütün bu kararları yan yana koyup baktığımda Türkiye'de iki ayrı hukuk evreninin var olduğu gibi bir sonuca ulaşıyorum. Bir tarafta yüksek yargıda hukukun evrensel normlarını özümsemiş, bu ölçüleri yerleştirmeyi hedefleyen bir bakış, diğer tarafta birinci derece mahkemelerin bir kesiminde kendisini bu standartlarla bağlı görmeyen bir başka zihniyet...

Bu ikisi arasındaki açığın evrensel hukuk ölçüleri yönünde kapatılması, ülkemizin geleceği önündeki en önemli sınamalardan biridir.

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)[Twitter](#)[RSS](#)[Kişisel Verilerin Korunması](#)[Hürriyet Kurumsal](#)[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.